

GUIA DIDÀCTICA PER L'ALUMNAT

Programa cooperatives
d'AlumnesAracoop

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies**

ÍNDEX

1. Què és una cooperativa?	3
2. Les cooperatives en xifres	5
3. Funcionament d'una cooperativa	6
4. Quina és la diferencia entre una empresa clàssica i una cooperativa	8
5. La cooperativa d'alumnes	9
6. Una darrera pista per orientar la vostra activitat	11
7. Recursos per saber-ne més	12

1. QUÈ ES UNA COOPERATIVA?

Les cooperatives són empreses gestionades democràticament pels seus socis, per als quals l'adhesió voluntària a la cooperativa implica un compromís de participació activa.] Aquestes empreses han d'acomplir els principis cooperatius, proclamats a l'Assemblea de l'Aliança Cooperativa Internacional a Manchester, el 23 de setembre de 1995, són les pautes de gestió a través de les quals les cooperatives intenten dur els seus valors a la pràctica: adhesió lliure i oberta; gestió democràtica; participació econòmica dels socis; autonomia; educació, informació i formació; cooperació entre cooperatives i interès per la comunitat.

Els socis de les cooperatives participen activament en les decisions tècniques i productives que configuren la manera com es realitza el treball que cal dur a terme. També prenen les decisions estratègiques de l'empresa, assumint conjuntament els riscos econòmics i socials que en comporta la titularitat. Aquesta participació requereix un alt nivell de motivació de les persones que en formen part.

Les cooperatives aporten un valor afegit al sistema econòmic: creen ocupació estable i de qualitat, i permeten als ciutadans tenir una influència directa en els assumptes del mercat que els afecten. El cooperativisme es fonamenta en un conjunt de valors que són en essència universals: autoajuda, autoresponsabilitat, igualtat, equitat, solidaritat, honestat, transparència i responsabilitat social.

1.1 QUINES SÓN LES PRINCIPALS CARACTERÍSTIQUES D'UNA COOPERATIVA?

Una cooperativa és una empresa basada en principis i en la qual els socis i les sòcies participen de la propietat, la gestió i els resultats, en funció de l'activitat realitzada.

Relacions societàries: En una cooperativa de treball els socis i sòcies estableixen relacions societàries entre ells i amb l'empresa. L'innovador model de gestió de la cooperativa es basa en principis i no en la cerca del lucre a qualsevol preu.

Promouen la participació: L'element que fa que una cooperativa sigui única és que són empreses propietat de les persones que en són membres, que participen de la propietat, la gestió i els resultats. En una cooperativa, les persones sòcies tenen veu i vot i les seves opinions compten. Les cooperatives s'inscriuen en una cultura empresarial que contribueix a fer créixer les persones i construir una societat millor.

Més arrelament al territori: Les cooperatives solen identificar-se intensament amb el seu entorn, comprometre's amb el territori on treballen i amb les persones que hi viuen. La proximitat i l'arrelament de les cooperatives faciliten la resposta a les necessitats generades per l'entorn i activen la seva capacitat d'innovació.

1.2 ELS PRINCIPIS COOPERATIUS I ELS VALORS

Totes les empreses cooperatives del món comparteixen els mateixos principis i valors, ideats pels pioners de Rochdale i revisats el 1995 per l'Aliança Cooperativa Internacional

1. Adhesió voluntària i oberta: Les cooperatives són organitzacions voluntàries, obertes a totes les persones capaces de fer-ne servir els serveis i disposades a acceptar les responsabilitats de ser-ne sòcies, sense cap tipus de discriminació.

2. Gestió democràtica: Les cooperatives són organitzacions gestionades democràticament pels socis, que participen activament en la definició de polítiques i la presa de decisions. Les persones escollides per representar i gestionar les cooperatives en són responsables davant els socis.

3. Participació econòmica: Els socis contribueixen equitativament al capital de les cooperatives i el gestionen democràticament. Part d'aquest capital és propietat de la cooperativa. Els excedents es destinen al desenvolupament de l'empresa, dels seus socis, de la col·lectivitat i de l'entorn.

4. Autonomia i independència: Les cooperatives són organitzacions d'autoajuda, autònomes i gestionades pels seus socis. Si estableixen acords amb altres organitzacions, governs inclosos, o bé si aconsegueixen capital de fonts externes, ho fan en termes que permetin mantenir-ne el control democràtic.

5. Educació, formació i informació: Les cooperatives faciliten la formació dels socis, càrrecs electes i treballadors, per tal que tots puguin contribuir de forma eficaç al desenvolupament de la seva cooperativa. També informen al públic en general sobre la naturalesa i beneficis de la cooperació.

6. Cooperació entre cooperatives: Les cooperatives poden assolir el seu màxim potencial i enfortir el moviment cooperatiu mitjançant el treball conjunt a través d'estructures locals, nacionals i internacionals.

7. Interès per la comunitat: Les cooperatives treballen per aconseguir el desenvolupament sostenible de les seves comunitats mitjançant polítiques aprovades pels seus socis.

Les cooperatives es basen en els valors d'**auto-ajuda**, **responsabilitat**, **democràcia**, **igualtat**, **equitat** i **solidaritat**. En la tradició dels seus ideòlegs fundadors, les persones que integren les cooperatives creuen en els valors de l'**honestedat**, la **transparència**, la **responsabilitat** i la **vocació social**.

2. LES COOPERATIVES EN XIFRES

2.1 LES COOPERATIVES AL MÓN

Hi ha més de mil milions de membres de cooperatives a tot el món. En conjunt donen feina a més de 100 milions de persones, un 20% més que les empreses multinacionals.

Conjuntament, les cooperatives a tot el món representen més de mil milions de persones i tenen una facturació de 1,1 bilions de dòlars dels quals depèn el benestar de 3.000 milions de persones, que és gairebé la meitat de la població mundial.

2.2 LES COOPERATIVES A CATALUNYA

Catalunya és la comunitat autònoma amb més cooperatives, un model empresarial en creixement que contribueix al desenvolupament econòmic i social del país.

El 2013 va ser un any en el que les cooperatives van augmentar la seva ocupació. Unes 1.397 persones es van incorporar a les empreses cooperatives fent créixer el percentatge de persones ocupades fins a un 3,7% més que el 2012, més del doble que la resta d'empreses. La xifra de 2013 millorava considerablement la de 2012 quan l'ocupació ja es va mantenir estable a les cooperatives.

En total, l'any 2013 van treballar 39.149 persones a les cooperatives.

2.3 POTSER EN CONEIXEU ALGUNA?

3. FUNCIONAMENT D'UNA COOPERATIVA

Les cooperatives es regeixen per la (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives - DOGC núm. 6914, 16.07.2015)

Els estatuts socials

Els Estatuts socials regeixen el funcionament de la cooperativa. Són com una mena de constitució que, consensuada per totes les persones sòcies, regularà la vida de la cooperativa. Per tant, la seva importància és indubtable i no té cap més limitació que la pròpia llei (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives - DOGC núm. 6914, 16.07.2015)

Òrgans de Govern

Les cooperatives es gestionen democràticament mitjançant els seus òrgans socials.

L' **Assemblea general** és el màxim òrgan d'expressió de la voluntat social. Els seus acords són obligatoris per a tots els socis. Pot decidir sobre qualsevol assumpte no delegat en un altre òrgan. Està formada per totes les persones sòcies.

1 persona sòcia = 1 vot

El **Consell Rector** és l'òrgan de representació i de govern de la cooperativa, que gestiona l'empresa i exerceix, quan s'escau, el control permanent i directe de la direcció o gerència. Estableix les directrius generals d'actuació, d'acord amb la política fixada per l'assemblea general.

Les persones membres del Consell Rector són escollides per l'assemblea d'entre els socis i les sòcies de la cooperativa.

Està format per un president, un secretari i un tresorer, com a mínim.

Els socis de la cooperativa

Els estatuts socials de la cooperativa poden establir que aquesta tingui, a banda dels socis comuns, socis de treball, socis col·laboradors i socis temporals, les tipologies d'aquest socis estan definides en els articles 22 al 28 del Capítol III Règim social de la (Llei 12/2015, de 9 de juliol, de cooperatives - DOGC núm. 6914, 16.07.2015)

Constitució de la Cooperativa

Per funcionar com a cooperativa cal constituir-la. La cooperativa es constitueix mitjançant escriptura pública, que ha de contenir l'acta de l'assemblea constituent i els estatuts socials, i s'ha d'inscriure en el Registre de Cooperatives d'acord amb el que estableix la llei.

La societat cooperativa adquireix personalitat jurídica un cop inscrita en el Registre de Cooperatives.

Capital inicial

Per constituir la cooperativa cal aportar el moment de la constitució, un capital social mínim de 3.000 euros, o d'una quantitat superior establerta pels estatuts socials, ha d'ésser totalment subscrit i desemborsat.

L'èxit de la cooperativa dependrà en bona mesura d'aquestes persones. Cal que compleixin els següents requeriments:

- Adscripció als principis cooperatius;
- Capacitat per aportar els recursos econòmics imprescindibles per l'inici de l'activitat;
- Convenciment de la necessitat de constituir una cooperativa com a millor opció per satisfer els seus interessos.

4. QUINA ÉS LA DIFERENCIA ENTRE UNA EMPRESA CLÀSSICA I UNA COOPERATIVA

Empresa clàssica	Empresa cooperativa
Les persones cerquen obtenir guanys i beneficiar-se els uns dels altres	Les persones cerquen donar serveis i el benefici comú
Amb el guany es beneficia el propietari del capital	Amb el guany es beneficia la prestació de serveis
Principal objectiu: eixamplar els marges fins a fer-los tan profitosos com es pugui per a l'accionista	Principal objectiu: oferir serveis de qualitat i econòmics, i reportar beneficis als socis
El benefici aconseguit es distribueix entre els accionistes	L'excedent disponible es retorna als socis en proporció a les seves activitats o serveis
L'accionista dirigeix	El socis dirigeixen de manera democràtica i assembleària
La persona no té ni veu ni vot	La persona té veu i vot (una persona un vot)
El nombre de socis en la majoria d'empreses és limitat	El nombre de socis és il·limitat. Poden ser socis totes les persones que ho desitgin, segons els estatuts
Els objectius són independents del treballador	Els objectius són dependents de les necessitats dels socis
Administrada per un nombre reduït de persones	Es governa amb la participació de tots els socis

5. LA COOPERATIVA D'ALUMNES

Una Cooperativa d'alumnes, és una societat formada i gestionada pels propis alumnes que amb la col·laboració del professorat, desenvolupa activitats productives i econòmiques amb l'objectiu de posar a la venda productes o bé realitzar activitats o serveis.

La seva finalitat principal és la de potenciar l'emprenedoria dels alumnes a través de la simulació de la creació d'una empresa cooperativa, on la participació i implicació dels alumnes és la clau, ja que les decisions són preses pels alumnes que alhora són els responsables de la gestió social i econòmica de l'empresa i dels resultats de la seva activitat.

A continuació definim l'estructura social bàsica d'una cooperativa d'alumnes, així com les funcions de les persones que formen part del Consell Rector.

5.1 ESTRUCTURA SOCIOEMPRESARIAL

L'Assemblea: l'Assemblea es l'òrgan màxim de decisió de la cooperativa es reuneix un mínim dos cops al curs. Es reuneix per aprovar els comptes, els estatuts i marcar les directrius de treball del al Consell Rector

Composen l'assemblea: Tots els socis

Presa de decisions: Cada persona un vot

El Consell Rector: està format pel President, Secretari, Tresorer i un mínim de 2 vocals. Són càrrecs de gestió i han de vetllar per l'acompliment dels mandats de l'assemblea. Les persones que el conformen representen a la cooperativa i tenen el mateix nivell decisor que la resta de socis. La durada dels càrrecs la defineixen els estatuts, en tot cas si no compleixen amb les funcions assignades se'ls pot revocar en qualsevol moment.

Representa a la cooperativa, però no té poder de decisió

- És l'encarregat de que s'acompleixin les decisions de l'assemblea
- Dona suport en l'organització de l'activitat
- És l'interlocutor entre la cooperativa i l'escola

5.2 FUNCIONS

El Consell Rector: El Consell es reuneix periòdicament per tractar els punts corresponents a l'ordre del dia que s'han proposat a l'assemblea. Es passa a l'ordre del dia i els diferents punts són debatuts pel consell. A la reunió es pot demanar la presència d'algun expert si cal tractar temes específics. En aquestes reunions el consell rector planifica, organitza i assigna recursos per dur a terme les activitats i accions proposades per l'assemblea.

Tasques del president: Presideix l'assemblea i les reunions del Consell Rector. És el representant institucional de la cooperativa i l'enllaç amb la direcció de l'escola. Si s'escau, acull els alumnes nous i els explica el funcionament de la cooperativa.

Tasques del secretari: Convoca l'assemblea i les reunions del Consell Rector. Redacta les actes de les reunions. Porta al dia el llibre d'actes i el registre de socis.

Tasques del Tresorer: Porta al dia la comptabilitat de la cooperativa.

Tasques dels vocals: A part de la funció de representar el soci i defensar les idees que hagin sortit en l'assemblea, donen suport a la resta de membres del consell rector en les seves activitats. Es poden definir vocalies concretes si la cooperativa així ho decideix, com fins i tot es poden ampliar el nombre de vocals.

Es poden crear vocalies de comunicació, màrqueting, producció, etc.

5.3 ESTRUCTURA ECONÒMICA

Ingressos

1. El capital social de les cooperatives d'alumnes està integrat per les aportacions dels socis, la quantia de les quals es decideix en l'assemblea constituent. Per adquirir la condició de soci cal fer l'aportació al capital que es decideixi en l'assemblea. Aquesta aportació es retornarà als socis un cop deixin la cooperativa o bé si aquesta es dissol o deixa de funcionar.
2. Ingressa els beneficis de l'activitat o servei que genera.
3. Pot una quantitat anual en concepte de retribució de les feines fetes per l'escola, AMPA, etc.
4. Pot rebre altres tipus de finançament per a iniciar les seves activitats, préstecs.

Tancament

A final de cada curs es farà una assemblea on es procedirà a fer el tancament econòmic de l'exercici i la distribució dels excedents.

Cal tenir en compte per a aquest tancament:

- Les aportacions dels socis són retornables en el moment d'abandonar la cooperativa o bé quan aquesta cessa la seva activitat, per tant no computen en l'excedent final.
- Si la cooperativa rep un préstec o finançament per als seus projectes, s'ha de tenir en compte a final de l'exercici el retorn del mateix amb els interessos que se'n derivin.
- Entre un 20 i un 30 % del marge s'ha de destinar a un projecte de millora de l'entorn on s'ubica la cooperativa o bé a la millora del centre educatiu.

6. UNA DARRERA PISTA PER ORIENTAR LA VOSTRA ACTIVITAT

Una cooperativa ben dirigida és una cooperativa que tindrà moltes possibilitats d'èxit. Una direcció eficient crea un ambient on tots els membres se senten satisfets amb la seva participació. La majoria de les estratègies eficients comprèn el desenvolupament d'un enfocament sistemàtic per a la solució dels problemes, la presa de decisions i l'establiment de controls per mesurar el progrés.

Us recomanem que seguïu aquests cinc passos que de ben segur us poden ajudar força:

1. Penseu: A l'hora de definir l'estructura de gestió, estudeu molt bé les futures necessitats de la cooperativa, definiu clarament les necessitats i establiu una organització flexible que permeti que tothom tingui cabuda en funció de les seves habilitats i potencial i no intenteu fer-ho tot entre tots. Sovint es convenient crear grups i comissions que amb la suma de tothom assoleixin els resultats esperats. Definiu sempre responsables per a aquests grups, que poden ser o no membres del consell rector, però que si no ho són han d'estar perfectament coordinats amb aquest òrgan.

2. Planifiqueu: Fixeu-vos fites, establiu objectius i desenvolueu un pla per aconseguir-los.

Organitzeu. Identifiqueu els recursos que teniu i determineu els que necessiteu per avançar en ordre cap als objectius i les fites

3. Actueu: Executeu els vostres plans. Recordeu que aquests poden necessitar canvis. Per a això l'equip que integra la cooperativa ha d'estar disposat a treballar amb entusiasme (assistir regularment a les reunions i participar en la producció i l'execució).

4. Avalueu: Analitzeu el que s'està fent. Identifiqueu les fortaleeses per continuar treballant-les. Recordeu els errors si s'han comès per evitar-los en el futur. Regularment compareu el que aneu fent amb les fites que te.

7. RECURSOS PER SABER-NE MÉS

Programa Aracoop del Departament de Treball

És un programa marc de cooperació públic-privada, promogut pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, amb la participació de la Confederació i les Federacions de cooperatives i La Confederació empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya, amb la col·laboració de més de 100 institucions públiques i privades implicades en la creació i creixement d'empreses de l'economia social i cooperativa.

AraCoop

Entitats representatives del cooperativisme a Catalunya

Confederació de Cooperatives de Catalunya
Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya
Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya
Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya
Federació de Cooperatives d'Ensenyament de Catalunya
Federació de Cooperatives d'Habitatges de Catalunya

Ateneus cooperatius

Els Ateneus Cooperatius es sumen al programa Aracoop per a renovar, ampliar i enfortir l'economia social i cooperativa. Amb l'objectiu d'ampliar la capacitat d'arribada al territori es creen 10 Ateneus Cooperatius interconnectats en xarxa i distribuïts a tota Catalunya. Lideren els Ateneus més de 120 entitats socials, cooperatives, entitats locals i altres agents referents de l'ecosistema

Ateneus cooperatius

Enllaços diversos

Cooperatives i Societats Laborals existents a Catalunya Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Com crear una cooperativa de Treball Associat

Guies i materials de consulta

Vídeos i reportatges

Un dia CO-

Busca a CO

Valor Afegit: Cooperatives que salven empreses?

30 minuts: Competir compartint